

Súd: Okresný súd Veľký Krtíš
Spisová značka: 3Pc/7/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6217205342
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrej Maukš
ECLI: ECLI:SK:OSVK:2019:6217205342.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Veľký Krtíš sudcom Mgr. Andrejom Maukšom vo veci navrhovateľa T. W., N.. XX. XX. XXXX, A. N. XXXX/XX, XXX XX M. K., zastúpený JUDr. Miroslav Chromý, advokát, so sídlom SNP 33, 990 01 Veľký Krtíš proti dieťaťu M. W., N.. XX. XX. XXXX, A. N. XXX/X, XXX XX M. K. a matke F. F., T.. Q., N.. XX. XX. XXXX, A. N. XXX/XX, XXX XX M. K., obidve zastúpené JUDr. Denisou Veselou, advokátkou, so sídlom Mierová 1, 990 01 Veľký Krtíš, o zapretie otcovstva, takto

rozhodol:

I. Súd u r č u j e , že T. W.W., N.. XX. XX. XXXX, bytom N. XX, XXX XX M. K. nie je otcom dieťaťa M. W., N.. XX. XX. XXXX D. V. F. F., T.. Q.X., N.. XX. XX. XXXX.

II. Navrhovateľ m á nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % od dieťaťa a matky.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 10. 08. 2017 domáhal zapretia otcovstva k dieťaťu. Návrh odôvodnil tým, že niekedy v mesiaci október 2016 mu matka oznámila, že M. W. nie je jeho dcérou, že navrhovateľa aj matka majú krvnú skupinu typu 0 a dieťa má krvnú skupinu typu A. Pri takýchto typoch krvných skupín nie je možné, aby M. W. bola biologickou dcérou navrhovateľa.

2. Matka a dieťa k návrhu prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedli, že na úspešné zapretie otcovstva nie sú splnené hmotnoprávne podmienky v zmysle § 86 ods. 1 Zákona o rodine, a to dodržaná trojročná lehota na podanie návrhu plynúca odo dňa, kedy sa navrhovateľ dozvedel o skutočnostiach spochybňujúcich, že je otcom. Navrhovateľ musel o týchto skutočnostiach, a to odlišných krvných skupinách rodičov a dieťaťa mať vedomosť už skôr, keďže dieťa sa narodilo v roku 1997.

3. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, oboznámením sa s rodným listom dieťaťa, sobášnym listom navrhovateľa a matky, pripojeným spisom tunajšieho súdu 8C/12/2009, pričom zistil nasledovný skutkový stav:

4. Z výsluchu matky vyplynulo, že o tom, že navrhovateľ nie jej otcom dieťaťa vedela už od narodenia dieťaťa. Niekedy okolo roku 2000 - 2002 boli spolu s navrhovateľom u sestry jeho otca, ktorá pracovala v nemocnici, ktorá už v tomto čase uviedla, že v prípade rodičov s krvnou skupinou 0 je veľmi malé percento pravdepodobnosti, že sa narodí dieťa s krvnou skupinou A. Matka taktiež uviedla, že navrhovateľ už v roku 2009 telefonoval dieťaťu, pričom mal uviesť, že nie je jeho. Túto skutočnosť matka potvrdila navrhovateľovi v roku 2009 aj sama, po uvedenom telefonáte. Navrhovateľ mal k dispozícii zdravotnú kartu dieťaťa, a teda musel poznať jeho krvnú skupinu ešte za trvania manželstva. Matka ďalej uviedla, že biologickým otcom dieťaťa je Q. R. s ktorým sa intímne stýkala v roku 1996. V tomto období sa s navrhovateľom intímne nestýkala. Na otázku aká je motivácia matky na postoji, že žiada

návrh zamietnuť, hoci má vedomosť, že navrhovateľ nie je biologickým otcom dieťaťa, matka uviedla, že chce, aby dieťa po navrhovateľovi dedilo, keďže ona nechala navrhovateľovi po rozvoze všetok majetok.

5. Z výsluchu navrhovateľa vyplynulo, že o tom, že nie je biologickým otcom dieťaťa sa dozvedel až v roku 2016 od matky s tým, že dieťa má krvnú skupinu A. V marci roku 2017 bol na vyšetrení na hematológii, kde mu lekár pri darovaní krvi povedal, že v prípade, že obidvaja rodičia majú krvnú skupinu 0, nemôže mať dieťa krvnú skupinu A, až na minimálne výnimky. Pred rokom 2016 matka nikdy navrhovateľovi nepovedala, že M. W. nie je jeho dieťa. Navrhovateľ ďalej uviedol, že o krvnej skupine dieťaťa vedel už počas trvania manželstva. Pokiaľ ide o rozhovor okolo roku 2000 so sestrou jeho otca (navrhovateľ uviedol jej meno - M. K.), podľa navrhovateľa táto v rozhovore uviedla, že je možné, aby dieťa malo krvnú skupinu A, hoci obaja rodičia majú krvnú skupinu 0. Navrhovateľ poprel, že v roku 2009 komunikoval s dieťaťom o tom, že nie je jeho biologickým otcom. Navrhovateľ ďalej uviedol, že on nemá žiadne znalosti z biológie a z genetiky a o možnej kombinácii krvných skupín sa dozvedel až po roku 2016, keď tieto informácie začal vyhľadávať.

6. Dieťa vo svojom výsluchu uviedlo, že navrhovateľ mu niekedy v roku 2009 telefonicky oznámil, že nie je jeho biologickým dieťaťom. Došlo k tomu ešte predtým, ako bolo dieťa vypočuté v rozvodovom konaní navrhovateľa a matky. Dieťa na otázku, aká je jeho motivácia, že žiada návrh zamietnuť, hoci má vedomosť, že navrhovateľ nie je jeho biologickým otcom, uviedlo, že chce ako dcéra po navrhovateľovi dediť.

7. Podľa rodného listu sa dieťa narodilo 10. 01. 1997, pričom ako jeho rodičia sú zapísaní navrhovateľ a matka. Podľa sobášneho listu uzatvorili navrhovateľ a matka manželstvo dňa 28. 05. 1994. Rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 8C/12/2009-41 zo dňa 23. 11. 2009, právoplatným dňa 23. 12. 2009, bolo manželstvo navrhovateľa a matky rozvedené. Z návrhu na rozvod, ktorý v konaní č. k. 8C/12/2009 podala matka, vyplýva, že príčinou rozvratu manželstva s navrhovateľom je dlhodobý nesúlad v ich vzťahoch, ovplyvnený jej neprítomnosťou a vzájomným odcudzením. K navrhovateľovi už necítila žiadny citový vzťah, už dlhšiu dobu spolu nehospodária a intímne spolu nežijú. Navrhovateľ sa v rozvodovom konaní vyjadril na pojednávaní dňa 24. 08. 2009 pričom uviedol, že má s matkou na každú vec odlišný názor, na niektorých otázkach sa nevedeli dohodnúť vôbec, vzájomne sa odcudzili a k matke cíti len chlad. Iné dôvody rozvratu manželstva (teda že dieťa nie je biologickým dieťaťom navrhovateľa) neboli v rozvodovom konaní uvedené ani v písomných podaniach účastníkov ani na vykonaných pojednávaniach. Na pojednávaní konanom dňa 23. 11. 2009 bolo vypočuté aj dieťa, ktoré skutočnosť, že navrhovateľ nie je jeho otcom vo svojom výsluchu neuviedlo.

8. Z právneho hľadiska súd posúdil vec podľa § 85 ods. 1 a § 86 ods. 1 Zákona o rodine. Podľa uvedených ustanovení, ak sa narodí dieťa v čase od uzavretia manželstva do uplynutia trojstého dňa po jeho zániku, považuje sa za otca manžel matky. Manžel matky môže do troch rokov odo dňa, keď sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke, zaprieť na súde, že je jeho otcom. Vzhľadom na to, že dieťa sa narodilo počas trvania manželstva navrhovateľa a matky, bolo na základe vyššie uvedenej zákonnej domnienky určené otcovstvo navrhovateľovi, ako vtedajšiemu manželovi matky. Navrhovateľ preto má legitímáciu na podanie návrhu na zapretie otcovstva podľa § 86 ods. 1 Zákona o rodine. Vzhľadom na námietku matky a dieťaťa, súd v prvom rade skúmal dodržanie trojročnej zákonnej lehoty na podanie tohto návrhu.

9. Uvedená lehota začína plynúť odo dňa, kedy sa navrhovateľ dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa. Súd považuje za nesporné skutkové tvrdenie navrhovateľa (ktoré žiaden z účastníkov nepoprel), že v mesiaci október roku 2016 mu matka oznámila, že nie je otcom dieťaťa. Sporným skutkovým tvrdením medzi účastníkmi je to, či mal navrhovateľ o tom, že nie je otcom dieťaťa, vedomosť aj pred týmto dátumom. Navrhovateľ tvrdí, že pred októbrom 2016 o tejto skutočnosti nevedel, matka a dieťa uvádzajú, že navrhovateľ o tom musel mať vedomosť už niekedy okolo roku 2000 až 2002 pri rozhovore so sestrou jeho otca, alebo v roku 2009 nakoľko v tomto čase mal o tejto skutočnosti telefonicky komunikovať s dieťaťom a následne osobne s matkou.

10. Tvrdenie navrhovateľa, že pred rokom 2016 nevedel o tom, že je otcom dieťaťa je negatívne skutkové tvrdenie. V praxi súdov sa vyvinula tzv. negatívna dôkazná teória spočívajúca v tom, že neexistencia niečoho sa zásadne nepreukazuje, nakoľko od nikoho nemožno považovať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. Táto teória úzko súvisí s rímskoprávnou zásadou *Affirmati, non*

neganti, incumbit probatio (dokazovať má ten, kto tvrdí, nie ten, kto popiera). Uvedenú rozhodovaciu prax tvoria napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/13/2009 zo dňa 24. 02. 2010, sp. zn. 6MCdo/17/2010 zo dňa 28. 03. 2012 a sp. zn. 2Cdo/27/2017 zo dňa 31. júla 2018 alebo aj rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 3CoE/94/2015 zo dňa 11. 11. 2015. Táto teória sa uplatňuje naplno v sporovom konaní, kde musia strany uniesť dve bremená, a to bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno. V prípade negatívneho skutkového tvrdenia strany táto nenesie o takomto tvrdení dôkazné bremeno, ale toto bremeno prechádza na protistranu.

11. V mimosporových konaniach je situácia mierne odlišná, keďže súd je povinný zistiť skutočný stav veci (§ 35 CMP) a môže vykonať aj dôkazy, ktoré účastníci nenavrhlí, ak je to na zistenie skutočného stavu veci potrebné (§ 36 CMP). Aj tu je však možné aplikovať negatívnu dôkaznú teóriu v tom smere, že súd bude považovať negatívne skutkové tvrdenie za preukázané, pokiaľ sa na základe vykonaného dokazovania nepreukáže opak. V tomto prípade dôkazné bremeno neťaží žiadneho z účastníkov. V predmetnom konaní to znamená, že nie je potrebné preukazovať, že navrhovateľ nevedel o tom, že nie je otcom dieťaťa pred októbrom 2016, ale je nutné preukázať konkrétnu "pozitívnu" skutočnosť, a to že navrhovateľ o tom, že nie je otcom dieťaťa pred októbrom 2016 v nejaký konkrétny čas vedel.

12. Na preukázanie skutočnosti, že navrhovateľ vedel o tom, že nie je otcom dieťaťa už pred rokom 2016, boli ako dôkazy vykonané výsluchy účastníkov, ktoré sú v kľúčových skutkových tvrdeniach v rozpore. Pokiaľ ide o obdobie rokov 2000 až 2002, a to rozhovor matky a navrhovateľa so sestrou otca navrhovateľa, v konaní nebolo sporné, že takýto rozhovor viedli, avšak navrhovateľ uviedol, že z rozhovoru vyplynulo, že dieťa môže byť jeho, matka uviedla opak. Taktiež sú rozporné skutkové tvrdenia ohľadom toho, či v roku 2009 došlo k rozhovoru medzi navrhovateľom a dieťaťom, resp. medzi navrhovateľom a matkou o tom, že navrhovateľ nie je otcom dieťaťa. Pri takýchto vzájomne si odporujúcich dôkazoch súd nemá jednoznačne preukázanú skutočnosť, že navrhovateľ o tom, že nie je otcom dieťaťa vedel už pred rokom 2016. Hoci sa matka a dieťa zhodujú v tom, že navrhovateľ s každou z nich viedol v roku 2009 rozhovor o tom, že nie je otcom dieťaťa, teda proti výpovedi navrhovateľa stoja dve zhodné výpovede matky a dieťaťa, súd poukazuje na nižšiu vierohodnosť týchto výpovední, keďže matka a dieťa ako motiváciu na ich negatívny postoj voči návrhu zhodne uviedli, že chcú dosiahnuť to, aby dieťa po navrhovateľovi dedilo. Vzhľadom na takúto motiváciu predstavujúcu majetkový prospech, nie je možné ich výpovede považovať za plne vierohodné. Keďže účastníci v konaní nenavrhlí vykonať žiaden iný dôkaz, a zároveň z vykonaného dokazovania a tvrdení účastníkov nevyplývala súdu možnosť z úradnej povinnosti vykonať iné konkrétne dôkazy ohľadom vedomosti navrhovateľa o tom, že vedel, že nie je biologickým otcom dieťaťa už pred októbrom 2016, nepovažuje súd túto skutočnosť za preukázanú.

13. Súd ďalej uvádza, že pri posudzovaní skutočnosti, či mal navrhovateľ vedomosť o tom, že nie je biologickým otcom dieťaťa, nie je rozhodujúca len samotná vedomosť, že dieťa má odlišnú krvnú skupinu ako navrhovateľ a matka, ale aj vedomosť o tom, že pri kombinácii krvných skupín rodičov s typom 0 je vylúčené, aby ich spoločné dieťa malo krvnú skupinu A. Dedičnosť krvných skupín a možnosť ich kombinácií nepredstavuje skutočnosť všeobecne známu priemernému obyvateľstvu a pokiaľ navrhovateľ nemá nijaké osobitné vzdelanie z oblasti genetiky (čo vyplynulo z jeho výsluchu), má súd za to, že v tomto smere nevybočuje z všeobecného priemeru. Preto má súd za to, že samotná vedomosť navrhovateľa o odlišných krvných skupinách navrhovateľa, matky a dieťaťa nepreukazuje vedomosť navrhovateľa o tom, že v danom prípade nejde o jeho biologické dieťa, pokiaľ nemal zároveň vedomosť o možnej dedičnosti krvných skupín. Z výsluchu navrhovateľa vyplynulo, že o možnosti kombinácii krvných skupín v danom prípade sa dozvedel až v marci 2017 v rámci vyšetrenia na hematológii a keď následne po rozhovore s matkou v októbri 2016 začal v tomto smere vyhľadávať informácie. Z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by mal navrhovateľ vedomosť o možnej genetickej kombinácii krvných skupín aj pred týmto dátumom. Preto skutkové zistenie vyplývajúce zhodne z výsluchu matky a navrhovateľa, že navrhovateľ vedel o krvnej skupine dieťaťa už počas trvania manželstva, nie je vo veci relevantné.

14. Súd má taktiež za to, že skutočnosť, že navrhovateľ pred rokom 2016 nevedel o tom, že nie je biologickým otcom dieťaťa nepriamo vyplýva aj z toho, že počas celého rozvodového konania matky a navrhovateľa v roku 2009 nebola táto skutočnosť matkou, navrhovateľom, ani dieťaťom uvedená. Súdu sa javí nelogické, aby účastníci (najmä navrhovateľ) v rámci rozvodového konania, kde majú tvrdiť a

preukazovať rozvrat svojich vzájomných vzťahov, neuviedli tak dôležitú skutočnosť, akou bola nevera navrhovateľky a splodenie dieťaťa s iným mužom počas trvania manželstva, pokiaľ o tom mali vedomosť.

15. Vzhľadom na uvedené skutkové zistenia súd uzatvára, že navrhovateľov návrh na zapretie otcovstva podaný na tunajší súd dňa 10. 08. 2017 je podaný v zákonnej trojročnej lehote odo dňa, keď sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, keďže v konaní nebolo preukázané, že by sa o týchto skutočnostiach dozvedel pred októbrom 2016.

16. V súvislosti so zákonnou lehotou na zapretie otcovstva súd uvádza aj to, že v prípade zmeškania takejto lehoty sa dostávajú do rozporu dve základné práva zaručené Ústavou Slovenskej republiky a priamo aplikovateľným Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len "Dohovor"). Na jednej strane ide o princíp právnej istoty, ktorý vyplýva z článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako súčasť tzv. materiálneho právneho štátu týkajúci sa zachovania aktuálneho právneho stavu v prípade zmeškania zákonnej lehoty. Na strane druhej ide o právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, zaručené článkom 8 Dohovoru. Otázky spojené s určením otcovstva riešil Európsky súd pre ľudské práva opakovane v prípadoch Jäggi proti Švajčiarsku, Paulík proti Slovenskej republike alebo Novotný proti Českej republike. Všetky tieto rozhodnutia (hoci za odlišných skutkových okolností) sa zhodujú v preferencii toho, aby v oblasti určovania rodičovstva bola uvedená do súladu biologická realita s právnym stavom, keďže ide o Dohovorom chránený záujem na získanie informácií dôležitých na odhalenie niektorých aspektov osobnej identity človeka. Otázku rozporu týchto práv riešil aj Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 2845/2017 z 08. 01. 2019, kde v rámci testu proporcionality uprednostnil právo na rodinný život pred právnou istotou, dokonca v takej miere, že nabúral aj zásadu res iudicata (veci rozhodnutej) a nariadil všeobecnému súdu, aby napriek tejto prekážke opätovne o určenie otcovstva konal. Preto má súd za to, že zosúladenie biologickej reality s právnym stavom má prednosť obzvlášť v prípade ako je tento, keď sú skutkové tvrdenia účastníkov ohľadom skutočností rozhodujúcich na splnenie hmotnoprávných podmienok na podanie návrhu na zapretie otcovstva v rozpore, teda nimi tvrdené skutočnosti nie sú jednoznačne preukázané.

17. Keďže medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľ nie jej otcom dieťaťa, súd jeho návrhu na zapretie otcovstva vyhovel. Táto skutočnosť vyplýva aj z výsluchu matky, ktorá uviedla, že biologickým otcom dieťaťa je iný muž (Q. R.), pričom s navrhovateľom sa v rozhodnom období na splodenie dieťaťa (ktoré sa narodilo v januári 1997), teda v roku 1996 nestýkala a stýkala sa práve s označeným mužom. Preto súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

18. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 53 CMP, podľa ktorého v konaní vo veciach určenia rodičovstva môže súd priznať náhradu trov konania účastníkom, ktorí mali vo veci úspech, proti účastníkom, ktorí úspech nemali, ak to možno spravodlivo požadovať. Keďže navrhovateľ bol s návrhom úspešný v celom rozsahu, mal vo veci plný procesný úspech. Súd má za to, že od matky a dieťaťa, ktoré vo veci úspech nemali, možno spravodlivo požadovať, aby navrhovateľovi nahradili trovy konania, keďže o skutočnosti, že nie je otcom dieťaťa vedeli ešte pred podaním návrhu, pričom v predmetnom konaní zaujali k návrhu negatívny postoj a žiadali ho zamietnuť z dôvodu, že nie sú splnené hmotnoprávne podmienky na podanie takéhoto návrhu. Táto skutočnosť sa však v predmetnom konaní nepreukázala, a preto argumenty matky a dieťaťa požadujúce zamietnutie návrhu neboli dôvodné. Z vykonaného dokazovania tak vyplynulo, že navrhovateľovi neodôvodnene oponovali vo veci zosúladenia biologickej reality s právnym stavom. Za uvedeného stavu má súd za to, že je od nich možné spravodlivo požadovať, aby navrhovateľovi vzniknuté trovy nahradili. Preto súd priznal navrhovateľovi nárok na plnú náhradu trov konania od matky a dieťaťa spoločne a nerozdielne, a to v plnom rozsahu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Veľký Krtíš písomne v štyroch vyhotoveniach.

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.